

Nro 15. €

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Kelt Bétsben Augustusnak 20-dik napján 1793.
éjztendőben.*

Hibernia.

Emekeelőtte igen tsekély tekintete és hatalma
vólt a' Hiberniai Parlamentomnak. *Poyning*
Edvard, vice király képét viselő minister idejében
hozott közönséges törvény lizerént; a' melly az
ő nevéről mind ekkorig *Poynings-Law* nak, az az,
Poyning törvényének neveztetett; az Angliai Par-
lamentomnak hire 's jóvá hagyása nélkül, sem
egybe gyülleni, sem ollyatén tárgyakról tanáts-
kozni nem vólt abban lizabad, a' melly az An-
gliai királynak és ministeriumnak tettzése ellen
lehetett volna. Sőt minekeelőtte valamelly *Bill*

elő vétettetett volna a' Hiberniai alsó és felső házban, az az, parlamentomban, szükség volt azt a' meg vizsgáltság végett, a' *Dublini* királyi titkos Tanács eleibe terjeizteni, 's annak engedelmével arról tanácskozni. Illyenképen az Angliai Parlamentomhoz képest csak árnyék volt a' Hiberniai Parlamentom.

Most már, minekutánna, mind más Európai pallérozottabb birodalmakban, mind Nagy Britanniában a' türhetetlenségnek gonofz mirigye megfüünt, a' Hyberniai Catholicus kereftényeknek tökéletes vallásbeli gyakorlás engedtetett, és az ott lévő Parlamentomnak is előbbi tekéntete és méltósága vissza adattatott volna: sok olly tárgyak vétettetnek akban elő, mellyek a' Hiberniai lakosoknak további böldogságokra, és a' N. Britanniai constitutióának állandóságára tzeóznak. — Leg közelebb múlt hólnapnak 16 napján tartatott gyűlésben ismét elő fordulvan a' Parlamentomnak reformatiója, hosszas beszéd volt a' királyi ministeriumnak hatalmáról, 's annak a' közönséges dolgokba való bé folyásáról, a' melly tárgy az Angliai Parlamentomban is gyakorta sok vetélkedést okoz. Sokan közülök a' Hiberniai *Foxal*, *Forbes* úrral égyütt azt állították, hogy a' Nagy Britanniai constitutióának lelke égyg átallyában ki rekeftzi a' király udvari fő tiszteit a' parlamentomi gyűlésekből (n). — Mások ismét abban az értelemben vóltanak, hogy a' Parlamentom tagjainak választásokra a' polgároknak vólna jussok. *Dennis Brown* ellenben azt erősítette, hogy ő mindenkor törvényes fejedelmének jussait, és a'

(n.) *Az Angliai királyi udvari tisztek kilentzen vágynak, úgymint:*

1. *A' Lord High Steward, az az, az Országának*

Királyi ministeriumnak tekintetét fogja védelmezni. Még több vetélkedés volt következő napon, a' titkos öfzve gyűlések iránt: bé adatott *Bill*ről, és egészlen más nap reggeli 4 óráig tartott. — Lord *Grattau* két óráig tartott hosszas beszédjébe protestált az ellen, mint a' nemzet szabadságával ellenkező tárgy ellen. — Az *Attorney*, az az, királyi fiscus erős okokkal meg táfolván ötet, szükségesnek itilte azon *Bill*nek bé vétettetését. — Például hozta az *Athlónai* titkos szövetséget, mellynek tzéllya a' Nagy Britanniai constitutziónak fel forga'ása, és a' birodalomnak 's égyházának semmivé való tételé, mellynek elegendő tanúbizonyosságai vólnak az öfzve szövetkezett *Hybernusok*nak ki nyomtatott manifestumai. *Hobárt* avval rekelizette bé az egymással való vetélkedést, hogy, ha ezen *Bill* által gát nem tétetődne a' nép mozgulásainak, és az égyenetlenségnek 's pártosságának lelke még első fűvében meg nem fojtattatna, lehetetlen vólna *Hyberniát* a' végső velle-

P 2

fő birója, kinek ennekelötte való időkben igen nagy hatalma völt.

2-dik a' Lord High Chancellor, az az, a' nagy Cancellarios, a' királyi Cancellariának leg föbb birója, az Ország petséttyének gondviselője, és a' felső Parlamentumnak szószóllója, a' kinek mivel sok fontos dolgok fordulnak meg rajta, igen tanúlt, és a' törvényekben jártas embernek kell lenni.

3-ik a' Lord High Treasurer; az az, a' fő Tárnok mester, a' melly hivatalt régtől fogva a' királyi első minister-fzokta viselni, ha nem Angliai Peer, az az, nem tagja a' felső Parlamentumnak, mivel minden pénz adományt tárgyzó *Bill* az alsó Parlamentomban szokott fel

delemtől meg menteni. — Már is, *ügymond*, napoként öregbedik a' békételen Hybernusoknak izámok. *Wexfordnál* többen ezernél ütötték magokat öfzve, és mindenütt, a' hová fordulnak, égetnek és pusztitnak. Nem elegendő meg zabolázásokra a' tartománybeli katonaság. Azokat, a' kik melléjek állanak, keményen meg esküdtetik, és azokkal a' fegyverekkel fegyverkeztetik fel,

vétetni, és így, ha ő a' felső Háznak tagja, nem lehet jelen az alsó háznak tanátskezésében, és vetélkedéseiben, 's nem tellyesitheti olly könnyen a' királynak híváságát. Most a' híres Pith viseli ezen hivatalt.

4-dik a' Lord President of the Council, az az, a' királyi titkos tanátsnak Előülője.

5-dik a' Lord Privy - Seal, t. i. a' titkos királyi petsétnek gondviselője. Minden királyi privilegiumok, donációk, grationális levelek, ennek kezén fordúlnak meg leg elsőben.

6-dik a' Lord Great Chamberlain t. i. a' fő komornyik mester.

7-dik a' Lord High - Constable, az az, a' fő udvarnok mester.

8-dik a' Earl - Marshal, t. i. az udvari fő marsal.

9-dik a' Lord High - Admiral, az az, a' tengeri dolgokat kormányzó minister.

Ezekről az Angliai fő hivatalokról tartasuk meg:

a. Hogy azokat a' király szokta ki osztogatni.

b. Hogy senki sem birhattya azokat örökség szerént, ki vévén a' fő komornyik mestert, és fő Marsalt, az elsőbbet az Ancasteri, az utolsóbbat pedig a' Norfolkki hertzegek birják örökségül.

a' mellyeket a' lakosok házaiknak el pufztitátásokkor találának. Az *Attornynak* ezen beszéde nagy figyelmetességet okozott a' Hyberniai parlamentom tagjaiban, és m'nyárt bé véttetett a' bé adattatott *Bill*.

A' Márs Istennek tett véres Aldozatokról.

Kurirunknak 10-dik árkusában, a' 158 ik lapon egy két szóval emlékeztünk azon tsatáról, melly múlt hólnapnak 19-ik napján a' Gr. *Wurmser* Cavallerie Generál kórmánya alatt lévő seregek és Frantziák közt, *Moderbachnál* és *Rombergnél* történt. Ennek bővebb le irását, múlt szeredán adta ki a' Bétsi hadi Kantzellaria, melylyet a' mennyivel szívesebben kívánták Erd. Olvasóink tudni, annyival örömebb kívánjuk közleni. Gr. *Wurmser* Cavallerie Generál tudósítása szerint, Juliusnak 19-dik napján, reggeli 5 órakor, mintegy 1200 főből álló Fr. gyalogság ki masirozott *Herdtből* a' tükör hid előtt fekvő tetőkre, kiknek kemény ágyú tüze, nemcsak a' szélső örrökön állott lovasainkat, hanem a' nevezett tetőkön vigyázott gyalog vitézeinket is kényszerítette ör álló helyeiket oda hagyni, és a' *Bellhejmi* választó út felé magát vissza vonni. De itten sem tartották sokáig való maradásokat bátorságosnak lenni, mivel, a' mint a' vizsgálásra ki küldetett lovasok hírül vitték, 3000 főből álló lovas és gyalog Frantziák a' *Herxhejmi* úton *Bellheim* felé menni igyekeztenek, hogy ekképen a' tükör hidnál meg állapodott gyalog Fr. katonasággal

-
- c. *A' fő Cancellarios, a' fő Tárnok mester, a' királyi titkos tanács előülője, és a' királyi petsétnek gondviselője minden hertzegeknél (ki vévén a' királyi hertzegeket) fellyebb valók rangjokra nézve, és a' felső Parlamentomban is első helyet foglalnak,*

magokat egyesítvén, ör álló seregeinket körül vehessék, 's el foghassák.

Tudtára adatván e' dolog Gróf *Gyulai Sámuel* regementebeli kapitány *Ketskés* úrnak, a' ki szinte a' *Bellheimi* út mellett állott vigyázaton, minthogy, mind a' tükör, mind a' *Belhejmi* fa hid el valának az ellenség által foglaltatva, maga companiájával; és egy tüz lovassággal a' rákásra vágatott erdő háta megé vette magát, de onnan is bellyebb szoritatott a' *Frantziáknak* számos ágyú által, a' kik a' *Germershejmi* erdő szélét jobb és bal részről el foglalták, és magokhoz várták azt az 1000 főből álló gyalog colonnét, a' melly *Herdt* tájékáról *Sonderneheim* felé tódult, és ottan állott vigyázatainkat is a' le vágatott erdő háta megé menni kényszerítették.

Minekutánna minden külső örrökön állott seregeink a' le vágatott erdő háta megé vonták volna magokat, három lovagló ágyút, és két escadron lovasságot, u. m. az *Erdödy* magyar huszárai közül egy, és a' Császár dragonyosai közül is egy escadront küldött *Kospoth G. M.* azoknak segítségekre, és nemtsak az előtte állott, hanem az erdőben el rejtezett *Frantziákra* is keményen ágyúztatott. De minekutánna tsak hamar öt öt ágyús két batériát vitt volna ki az ellenség az erdő szélnek jobb és bal szárnyaira, és azoknak tüzét leg inkább a' gyalogságnak fedezésére küldetett lovasságra intézte volna, sőt két oldalról is kártáts golyóbisokkal kezdett volna ellenek dolgozni: jelt fúvatott az említett *Generál* a' visszafordulásra, és mind a' lovasságot, mind a' gyalogságot a' *Sondershejmi* út mellett kézszített sántzokig yonta vissza. Ezt látván az ellenség, ki rohant az erdőből, és mind a' fellyebb említett két batériain lévő, mind az erdőből ki vont több ágyúból keményen tüzelt vissza indult seregeinkre, és a' *Sonderhejmi* sántzainkra: mindazáltal a' mi redutaink sem halgattanak, sőt olyan hatatos feleleteket adtak nékie, hogy, nemhogy előbb mehetett volna colonnéjával, sőt inkább

fél óra múlván kénytelenített magát ágyúival egyetemben vissza húzni.

Igy lévén a' dolog, leg ottan egy oszta-ly lovasságot küldött ki *Kospoth* G. M. az ellenség további fel tételének meg kémlelésére, melly ál-tal értésére esvén, hogy a' *Sonderhejmi* út mel-lett meg állapadott, és újokban seregeinknek meg támadására készítette volna magát: két lovagló ágyúval, és ugyan annyi haubitzával küldötte *Ollinger* pattantyús kapitányt eleikbe, a' ki jól intézett ágyú golyóbisai és gránátjai által, egész-len vissza nyomta a' Frantziákat. Ekkor *Kos-poth* G. M. is a' Szerviai szabad seregnek egygyik oszta-lyát, egy compánia kemény lövökkel, és egy compánia Sclavoniai véghelyi katonákkal az erdőbe küldötte, az ott leselkedő ellenségnek ki üzésére, mellyet hiven és serényen el is követvén ki küldetett vitézeink, és egészen meg tisztítván az erdőt az ellenségtől, ki rendeltetett külső ör állóink vissza mentek előbbi örreikre a' tükör hid háta megé; az ellenség pedig, az ottan lévő te-tőkre, és a' *Herdti* erdő tsutsához vonván ma-gát, lovasaival, 's ágyúival égyütt ottan tele-pedett le. Ebben a' tsatában sok holt embert és lovat hagyott az ellenség hátra, és kettő vité-zeink körmeik közé esett közülök. Részünkről, ámbár sürűen repültenek legyen is felénk az ágyú golyóbisok, két embernél, és két lónál több el nem vezetett, 's ötnél több nem esett sebbe. — Kiváltképen való módon ditsiri *Kospoth* G. M. Gr. *Erdődy* huzár regimentéből való fő Strázsa mesternek B. *Szörény* úrnak vitézi maga viseletét és hadi talentomait, ennek a' vitéz magyarnak, a' ki a' közelebb múlt Török háborúban is gya-korta való próbáit adta vitézi bátorságának, a' ki a' Móldvai Vajdának *Ypsilandinak* el fogatta-tásakor jelen vólt, a' ki a' Vajdát mellybe döfni akaró töröknek kezét tulajdon kardjával két felé vágta, egy szóval, annyit mivelt, hogy még ak-kor méltó lett volna a' keresztnek el nyérésére. Gróf *Nostitz* Császár dragonyos regimentebeli

fő Strázsza mester, és *Ollinger* pattantyús kapitány is *Janka* fő tűz tsiuálóval egyetemben, érdemek szerént meg ditsirtettek az említett Generál úr által.

Ugyan azon időben, mellyben ezek a' Cs. K. seregeken történtenek, a' *Bellhejmon* túl képzített redutokban, avagy föld várakban állott *Conde* hertzeg seregéből való 30 Frantzia nemeseket is meg támadta az ellenségnek egy colonéja, 4 ágyúval, és két háubitzával. *Salques* Generál kormánya alatt lévő 30 Fr. nemesek, egy egész óráig állották ki az ellenség ágyúinak kemény tüzet; hanem látván *Salques* Generál, hogy föld vára oldalának fedezésére ki küldetett őt alóit a' számos ellenség vísza nyomta, és azon igyekezne, hogy gyalogsága által körül kerithesse a' föld várát, mintegy 100 lépésnire vísza húzta ugyan magát, de azomban oly alkalmas helyen állapotott meg, hogy apró fegyverének tüze miatt előbb nem mehetett az ellenség. Fülébe menvén *Conde* hertzegnek e' történet, minden halasztás nélkül ismét 30 nemeseket küldött *Salques* Generál hátralásának fedezésére, a' ki velek öszve tsatolván magát, a' *Quich* vizén, térdén felül ért vizben által ment, és mind annak partján hányt redutában fekvő 60 Fr. gránátérosokat, mind az azok előtt állott 250 főből állott gyalogságot puska végére tett bajonetákkal meg támadván, 60 embert közülök meg ölt, 12 őt el fogott, a' többit pedig szerentséssen elkergette. A' mint iratik, az ő alatta lévőök közül tsak 1 veszett el, és 11 esett sebbe. Ezen tsatában vitézkedett Fr. nemeseket érdemek szerént meg ditsirte *Conde* hertzeg.

Táborunknak közepe tája ellen is mingyárt virdakor egynéhány seregek indúltanak ki mind Landaviából, mind az az előtt fekvő Fr. táborból, és a' mint minden mozdulásaiából gyanítani lehetett, oly fel tétellel, hogy cordonunkon által súrván magokat, a' *Mogunziába* szorítottat.

attyokfiait fel óldozhassák a' kemény ostrom a-
lól. Elsoben is tehát, mintegy négy ezer főből
álló gyalogság és lovasság indult útnak reggeli öt
órákor *Merlheim* és *Darlheim* közt, *Bornheim*, és
az erdő tsutsa felé, és a' *Qucich* vize mellett bal-
ra, *Offenbach*, *Ottersheim*, és *Knittelsheim* felé
fordult. Kevés órával azután *Alészáros* Generál
Májor úr kormánya alatt lévő minden külső ör
állóinkat meg támadták, és visszra is nyomták
egy kevéssé eleinte; mindazáltal a' nevezett ma-
gyar vezérnek bölts rendelései, az ör állóknak
segítségére hirtelen oda küldetett seregeinknek
álhatatossága, és *Thill* pattantyús hadnagynak
jól intézett ágyú tüze által nemcsak meg akadá-
lyoztattak további előmenetelekből, hanem en-
nekfelette annyira visszra szorítottak, hogy vigyá-
zó seregeink újobban előbbi örreikre állhattanak.
Nyóltz ízekér sebeseket vittetek a' Frantziák e-
zen tsatából Landauba visszra. Vitézelük közül 1
ember veszett el, 4 esett sebbe.

Vigyázó seregeinknek jobb szárnya felé is
két Fr. colonné indult ki, reggel jókor az *Arzen-
heimi* tetők, és *Albersveili* völgy felé. Ahozké-
pest mingyárt egy fél compániát rendelt ki *Ho-
tze* Generál a' Sclavóniai végbeli seregből, ugyan
annyit a' *Wurmser* szabad seregéből, és a' *Ro-
hán* tábori vadász katonái közül, a' kik seregünk
jobb szárnyának fedezésére küldettetvén a' *Frank-
veileri* tetőkre, végbe vitték ugyan a' parantso-
latot, de meg nem állhatván a' számos ellenség
előtt, kéntelenek voltak magokat az erdőbe von-
ni. Őszve szedte ugyan *Hotze* Generál el széledett
katonáit, és néhány Sclavóniai végbeliekkal öreg-
bitvén azokat, ki űzte az ellenséget, de mivel
nagyobb volt ennek ereje, mint az övé, e' mel-
lett mindenkor pihent emberekkel állott elő, és
mind ágyúiból, mind apró fegyvéreiből keményen
tűzelt ellene: szükségesnek lenni ítülte katonáit
őszve húzván, az ellenségnek szüntelen való tüze-
lése alatt, az erdőből magát ki húzni, és *Gleis-
reiler* és *Burveiler* háta megé venni, melly hátra-

lásában nagy segítségére volt néki a' *Kleist* regementebeli Prusszus gyalogság. — Mennyi lett legyen az ellenségnek vesztesége, meg határozni nem lehetett; részünkről 26 ember holt meg, 63 esett sebbe, kik között volt a' Sclavóniai harmadik batalionnak kapitánya *Jovich* úr.

Más nap, u. m. Juliusnak 20-ik napján, nem esett ugyan semmi tsata, de mivel akkor is szüntelen való mozdulásban voltanak a' Frantziák, és mind *Jokrinból*, mind *Weisenburgból* tsuptosan mentenek ki, könnyen lehetett a' következő nap esett történetekhez gyanítani. Ahozképest a' *Modebachi* völgyben állott Prusszus seregeknek segítségekre egy osztály Sclavóniai végkatonák küldettettek ki, egyszersmind olly rendelések tétettek, hogy akármelly izempillantásban üssön seregeinkre az ellenség, mindenkor készek legyenek az ellent-állásra. Következett napon egynéhány colonnében mutatta is magát, mind seregeinknek bal szárnya felé, mind közepén, de semmit nem kezdett. Un Eilenben jobb szárnya felé egy colonné a' *Modebacheri* völgy végén fekvő tetőket foglalta el, más része öt ágyúval meg kerülvén ezen hegyet, az erdőbe vette magát. Ilyenképen kéntelen volt *Valentini* Prusszus Obrist-lájtinánt a' *Modebacheri* völgyet el hagyni, és a' *Weyher* mellett állott *Kleist* füsilier regementével magát öfzve kaptsolni.

Azonközben egy más Fr. colonné *Gleiszweiler* nevű faluval által ellenbe állott rendbe, melly miatt kéntelen voltak a' faluban állott Prusszus vigyázók az *Anna* hegyen táborozó batalionhoz magokat vissza vonni. Dél tájban el kezdődött az apró fegyverből való tüzelés *Gleiszweiler* mellett, azután pedig az ágyú ropogás is *Pechingen* nevű falura, mellyben a' harmadik Sclavóniai batalion fekszik vala. Noha pedig *Pechingenen* túl 800. Fr. lovasság, és annak háta megett mintegy 2000 főből álló gyalogság állott fegyverből; meg is mindazáltal amazok, sem az égyyesült Cs. és Prusszus seregeket meg támadni, sem előbb tö-

dúlni nem mérefizlettek, félvén a' föllő hegyen lesben állott vadász katonáinktól és kemény lövőinktől.

Előben a' *Modebacheri* völgyben mind jobban jobban szaporodott az apró és nagy fegyvereknek ropogása, és ámbár az ottan lévő Pruszsus vadász, és a' Scláviai végbeli katonáknak segítségekre *Terözi* regimentéből egy compánia és 1 ágyú küldtetett: mindazáltal így sem lehetett az ellenség erejének ellent állani, hanem vissza kellett vitézeinknek magokat a' *Modebacheri* völgyből a' *Weyheri* síkokra vonni. Közel 60 embert vesztett el az ellenség ebben a' vakmerő és déltől fogva setét éjjelig tartott tsatázásban. Részünkről 2 ember vesztett el, 46 esett sebbe, kik között volt Gróf *Welsberg* fő hadagy, Gróf *Wurmbrand* és *Odenkirchen* zászló-tartók *Terözy* regimentéből, nemkülömben *Bobenhejm* all hadnagy a' pattantyús seregből.

Sokkal nagyobb erővel mentenek Juliusnak 25 napján *Mörheim* és *Damheim* között, jobbra *Eszingen*, balra pedig *Offenbach*, *Ottersheim*, és *Knittelsheim* felé, *Mészáros* G. M. kormányára bízott külső vigyázó seregeinkre, úgy annyira, hogy kéntelen volt a' nevezett próbált vitézségű magyar vezér örrön állott katonáit, u. m. a' *Szerbiai* szabad seregnek két osztályát, *Leopold* *Austriai* fő hertzeg hufzárjainak 3 tüzgját, *Erdödy* hufzárjainak és *Mack* vasas regimentének egy esztronját, *Csifszár* és *Preisz* gyalog regimenteinek egy egy osztályát, a' velek lévő ágyúkkal egyetemben hirtelen öszve húzni, és az ellenség ellen vinni.

Noha pedig igen keményen ágyúzott réa az ellenség, és minthogy nagy erővel is volt, tsuportosan tudott előre: még is mindazáltal, nemcsak meg nem rettent attól *Mészáros* G. Maj., sőt inkább bizván vitézeinek állhatatosságokban, és karáiknak erejében, egészen 12 óráig tartoztatta azt, és még tovább is ellent állott volna nékie,

ha *Wurmser* Cavallerie - Generál parantsolatot nem adott volna előbbi vigyázó helyére való visszafizza menetelre, mellyet leg szebb rendel, és szüntelen való maga védelmezésével végbe is vitt.

Ekképen semmi tartalékja nem lévén az ellenségnek, egész erejével az alsó Hochstadti föld várakig nyomult előre, és mintegy fél óráig szüntelen agyuzott azokra, hanem a' mi pattantyúsaink sem maradtak adossak, sőt inkább olly derekasan szórták közikbe az ágyú és kártáts golyóbisokat, hogy, nemtsak előbb nem mehettek, sőt inkább kénytelenek voltak oda visszafizza térni, a' honnan oda mentenek. Azombau három osztály hufzárokkal, felső és alsó Hochstadt közzé ment *Mészáros* Gen. Májor, olly fel tétellel, hogy ha lehetséges lejéud, az oldalába tsaphasson az ellenségnek, de mivel ez 4 batallion gyalogsággal és 8 escadron lovassággal állott elő *Eszingen* és *Bornheim* között, azt a' parantsolatot vette *Wurmser* Generáltól, hogy, 3 hufzár osztályai mellé venné a' Császár karabélyos regimentének egy osztályát, menne *Knöringen* alá, és ottan tsapna a' Frantzia seregeknek oldalába. Végbe is vitte *Mészáros* Gen. Májor még pedig olly szereztséssen, hogy ámbár eleinte keményen viselték légyen is magokat; mindazáltal tsak hamar rendeletlenségbe hozattatván a' magyar hufzároknak vitéz karjaik által, két ágyúkuak hátra hagyásokkal visszafizza futottanak.

Az alatt egy más Fr. colonné *Frankweiler* felé indulván ki, az ott lévő tetökre vonta magát, mellyet mindazonáltal az *Anna* hegyén fegyverben állott Prusszus Generál *Kleist* regimentének granatéros batalionnya, és a' *Kovachevich* Obester vezérsége alatt lévő Sclávoniai vég katonák egészlen *Burweilerig* visszafizza nyomták. Itten öszve kaptsolván magát *Kovachevich* Obester Hócze G. Májorral és *Thadden* Prusszus Generállal, a' *Heinfeldi* kápolnánál meg állapadtak, és az ottan által menni akart Fr. colonnét egészlen visszafizza szo-

ritották. De csak ugyan így sem vóltak elegendők az ellenség erejének le nyomására; ahozképpest kénytelen vótt *Hotze* G. Májor magát rajtok által vágni, *Roth* mellé magát venni, *B. Splényi* F. M. L. pedig, éjjel után 1 órakor *Edighofent* oda hagyni, és őrrön állott seregeink jobb szárnyának fedezésére *Venninget* el foglalni. Illyenképen a' bé következett éjjel meg szülvén a' tüzelés, éjjel után egész tsendesség lön.

A' miképen az által szökött katonák beszéltették, 300 ember esett el a' Frantziák közül, 700 sebesitetett meg, 18 fogattatott, 16 ló nyerttetett el. — Részünkről 90 ember hólt meg, 169 kapott sebet. A' meg hóltak között vótt *Lanois* al-hadnagy *Tertz*y regementéből, *Kovachevich* al-hadnagy, és *Berich* zászlótartó a' Sclavóniai harmadik batalionból, *Andraeovich* zászló-tartó a' Szerviai szabad seregből. A' sebbe estek között vótt *Kölbel* Obester és *Benyóvszky* kapitány a' Császár karabélyos regementéből, *Gr. Scharfenberg* kapitány, és *Gr. Szapáry* Terczy regementéből; *Czekó* és *Ogorliska* kapitányok, és *Dkalieseovich* a' Sclavóniai harmadik batalionból; *Grajevich* fő hadnagy a' Szerviai szabad seregből, *Rieger*'s *B. Splényi* kapitányok, és *Radnotfáy* al-hadnagy *Leopold* fő hertzeg hufzár regementéből.

Ebben a' tsatázásban mások felett meg külvömböztették magokat *Ott* Obester *Leopold* fő hertzeg regementéből, *Kovachevich* Obester a' Sclavóniai véghelyi katonák közzül, *Schlegelhofer* Obester, *Coucin* fő Strázsa mester és *Gróf Scharfenberg* kapitány Terczytól, *Kölbel* Obester *Benyóvszky* kapitány a' Császár Karabélyosaitól, *Piatsek* Oberstlájtnánt az Erdödy hufzároktól; *Beaumont* Oberstlájtnánt és *Irey* fő Strázsa mester *Wurmser* Generál segédjei; *Matejsik* fő Strázsa mester a' Szerviai szabad seregből, (és így nem igaz, hogy el fogadtatott vólna a' Frantziák által, a' mint némellyek hirlettették); *Ogurliska*, *Carivoli*, *Gramond*, *Zekó*, *Merzerich* kapitá-

nyok, és *Dkallesevich* 's *Egerlich* zászló-tartók a' a' Sclavóniai vég katonák közzül, *Herteleny* 's *B. Splényi* kapitányok, *Bánffy* fő-és *Limon* alhadnagyok Leópold fő hertzeg huszár regementéből; *Till* pattantyús hadnagy; végezetre General *Mészárosnak* segédjei *Lang* fő hadnagy Leópold fő hertzeg regementéből és *Kapenda*.

Az eddig le irt hadi történetek a' felső Rhénusi kerületben fekvő *Weteraviai* tartományban estenek. A' mi az azután következett napokon egész Juliusnak utolsó napjáig történt, jövő alkalmatossággal fogjuk E. Olvasóinkal közleni.

Frantzia Ország.

Noha tsak nem minden nap elég dolga vagon a' *Guillotinének*, még is szüntelen szaporodik a' Fr. köz társaságnak belső ellensége. Úgy írják, hogy a' *Vendei* olztályban öfzve gyűlekezett Royalistáknak száma 120 ezer főre megyen, és négy corpusra vagon fel olztatva, 40 személyből álló hadi tanátsnak kórmánya alatt. Legnevezetesebb vezérjeik: *Gaston*, *Marigny*, *Bernát Desessart*, *Castelinaux*, *Langremede*, *Laroche*, *Jacquelme*, *Stoffet*, *Lescure*. Mindegyik corpusnak egy egy vezére, és egy regularis katonaságból álló serege vagon, melly szüntelen való munkasságban vagon, és ha a' szükség kívánnyá, a' szomszéd falukban lévő parasztok mennek segítségekre. Minden katona 3 's 4 napra való kényeret veszen magához, a' midőn valamelly fontos dolog adja magát elő; sőt még éjjel is párnáik alá teszik a' parasztok fegyvereiket. — Mihelyt leg kisebb veszedelemben vagnak ezek a' Royalisták, leg ottan kurírok futnak a' 40 személyből álló hadi tanátsához, minden kirma harangok meg vonattatnak a' falukban. Viaskodásoknak kezdetén egy kevéssé vissza szókták magokat húzni, a' patrióta seregeknek bellyebb való tsalatásokra, ekkor bizonyos jel adásra öfzve seregelvén, környül keritik őket, 's el vesztege-

21-k. Éppen így bánták *Villars* mellett, múlt hónapnak 10 napján, holott csak nem egészen eltorlítotték a' Frantzia közönséges társaságnak hadi seregeit.

Juliusnak 29 napján tartatott gyűlésben nagy rémülést okozott *Condének*, *Moguntziának* és *Valezenciennesnek* el vétetések, és mingyárt akkor elvégeztetett, hogy *Custine* Generál adattasson által a' revolutionális széknek — hogy Generál *d' Oyre*, *Moguntziának* volt kormányozója árestomba tétetessen — hogy az ott volt nemzeti biztosak adjanak számot annak által adatásáról, és hogy onnan ki költözött katonaság bellyebb mennyen az Országba. A' nevezett váraknak elvezzése egészen *Custinnek* tulajdonitatik, és sokaktól haza árúlással vádoltatik. Világosan ki mondatik felőle, hogy az ő titkos parantsolatyára adta volna által *d' Oyre* Generál *Moguntziát* a' Prusszusoknak, hogy mind ez, mind amannak Agense, a' Capitulatio előtt való napon a' királynál lettenek és vele tanátskoztanak volna. *Houchar* Generális avval vádollya *Custinét*, hogy az ő tsalárd biztatására nem ment volna a' *Moguntziában* bé zárlottaknak fel óldozásokra, hogy *Custiné* világosan azt írta volna *Levasseux* Generálnak: *Az Austriacusokat és Hafsusokat*, úgymond, szabad tettzésedre bizom, ellenben kedvezz a' Prusszusoknak — hogy 76 ágyút parantsolt *Ryssel* várából ki vitettetni, hogy ekképen annyival könnyebben jádzhassa azt az ellenségnek kezébe s. a. t. Illyen költeményekkel vakitják a' N. Gyűlés tagjai a' népet, mintha csak haza árulásból származna, a' midőn a' Frantziák várakat veztenek. Ezen 's ezekhez hasonló vádak miatt, egész *Páris* városa annyira agyarkodik ellene, hogy midőn *Jul.* 31-ik napján, a' tömlőtzből a' revolutionális itilő szék eleibe vitettetett, és ő ekként kiáltott volna, a' nézésére öszve gyűlt sokaságnak: *Ellyen a' nemzet, a' nép ezt kiáltotta vissza: Guilotinára a' haza árúlot, Guilotinára ezt a' gaz embert!*

Augustusnak első napján a' többek közt a' végeztetett el a' N. Gyűlésben, hogy *Lamarriere* Generál is a' revolutionális itüő széknek adattasson által, hogy minden *Capet* familiájához tartozó személyek, ki vevén *Capet Lajosnak* (igy nevezik a' meg öletett királyt) gyermekeit, és azokat a' kik a' törvénynek fegyvere alatt vagnak, küldettenessnek ki a' Frantzia köz társaságnak birtokából. — — Hogy *Capet Lajos* gyermekeire csak annyi költség tétetessen, a' meny nyi tartásokra elegendő leszen — hogy a' vólt királyoknak minden temető helyeik, és emlékeztető öfzlopauk, a' mellyek a' lz. *Dionis* templomában, avagy másutt vóltanak, August. 10-dik napján, rontattassanak le — hogy minden azon biródalomból való idegenek, a' mellyek ellenek hadakoznak, és 1789-ik éltendőtől fogva semmi ingatlan jószággal nem birnak, leg ottan fogattassanak meg, petsételtessenek el, és vizsgálattassanak meg írásaik.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Jelenítés.

Posonban *Wéber Simon Péter* úrnak könyvnyomtató mőhelyében illy tizimő könyv nyomtatatik mostan: *Rontó Pálnak*, egy magyar köz katonának, és *Gróf Benyóvszky Mőritznek* életek, földön, tengereken, álmélkodásra méltó történetjeiknek, 's véghez vitt dolgaiknak le írása, a' melylyet hazánk dőmáinak kedvékért versekbe foglatt *Gróf Gvadányi Jősef magyar lovas Generalis*. — Ezen munka a' Pesti vásárig ki fog a' sajtó alól jőnni. Találtatnak fellyebb nevezett *Wéber Simon Péter* úrnál azon *Gróf* munkáiból más nyomtatványok is, u. m. az *Ország Gyűlésének Satyrice-critice* való le írása s. a. t. egy *fatusi Notariusnak Budára való útazása*; *Török háborúra tőelőző gondolatok*; *XII Károly Svétzia Ország királyának élete*, és *álmélkodást felül múltó vitézségének le írása* s. a. t.

Doct. Decsy, Sámuel.